

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 13-15 jaar
- Geschikt voor: onderbouw voortgezet onderwijs
- Tijd: 45-60 minuten (afhankelijk van de keuzeopdrachten)
- Vakgebied: Nederlands, Maatschappijleer, Maatschappijwetenschappen, Filosofie en Kunstzinnige Oriëntatie. Daarnaast sluit het aan bij denk- en leervoorwaardelijke vaardigheden (voorheen 21e-eeuwse vaardigheden).
- Kernbegrippen: pesten, zelfvertrouwen, zelfliefde en gedichten.

De Locker – Ik ben geen kopie: Zelfvertrouwen na pesten

Elisa was een periode onzeker toen ze op de basisschool zat, maar door gedichten te schrijven kon ze zich uiten. Nu gebruikt ze haar eigen vorm van Spoken Word om haar verhaal te delen en anderen te inspireren om met liefde naar zichzelf te kunnen kijken.

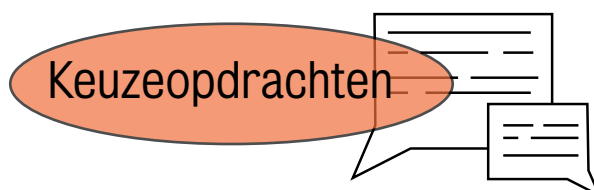
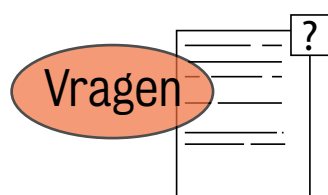
De Locker is een online verzamelplaats voor deze en andere verborgen verhalen van jongeren tussen de 14 en 20 jaar. In korte documentaires, gemaakt door jonge makers (<33) worden allerlei onderwerpen uitgelicht waar jongeren mee bezig zijn, maar waar ze vaak niet zo makkelijk over praten. Het project is een samenwerking tussen HUMAN, NPO 3Lab en NPO3Extra. Dit lesmateriaal is ontwikkeld door HUMAN en IDFA educatie.

Leerdoel

Aan het einde van deze les kunnen de leerlingen een duidelijke mening vormen over pesten en zelfvertrouwen. Ze kunnen deze mening verdedigen en zich verplaatsen in een ander.

Opbouw les

Deze les bestaat uit het bekijken van de documentaire Ik ben geen kopie (5 minuten). Voorafgaand aan de documentaire kan de opdracht 'wat is een documentaire?' worden gemaakt. Na het bekijken van de documentaire gaan de leerlingen individueel aan de slag met verdiepingsvragen. De vragen kunnen eventueel ingevuld worden op het werkblad. Vervolgens kan er een verwerkingsopdracht naar keuze worden uitgevoerd, zoals een discussie of het schrijven van een gedicht. Sluit de les af door terug te kijken op de verdiepingsvragen en/of de keuzeopdracht(en). Wat nemen de leerlingen mee van deze les?

Vragen voor de video

10 min

Het is handig als de leerlingen een duidelijk beeld hebben over wat een documentaire precies is, voordat ze ik ben geen kopie gaan kijken. Geef de leerlingen de volgende opdracht en bespreek deze vervolgens.

- 1) Wat is een documentaire? Noem minstens twee kenmerken.
- 2) Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de verschillende documentaires die je gezien hebt?
- 3) Wat is het verschil tussen een documentaire en een speelfilm?
- 4) Wat is het doel van een documentaire?
- 5) Geeft een documentaire de werkelijkheid weer zoals we die kennen? Leg uit.

Toelichting

Een documentaire is een film waarin het verhaal dat wordt verteld echt is gebeurd. Documentaires vertellen echte verhalen. De mensen die je in een documentaire ziet, zijn dan ook geen acteurs die een rol spelen. Het zijn echte mensen die zichzelf zijn.

In omschrijvingen van het begrip documentaire zijn de begrippen op feiten gebaseerd en realiteit uiteraard belangrijk. Maar net zo belangrijk om te bespreken is dat we in documentaires kijken naar het subjectieve beeld dat de maker schetst van de realiteit. In hoeverre is de in de documentaire gepresenteerde werkelijkheid echt? En is de documentairemaker, die altijd manipuleert, eigenlijk wel in staat in het brengen van de waarheid?

Waar het in speelfilms gaat om het vertellen van een fictief verhaal, worden documentaires gestuurd door een zekere argumentatie. De maker heeft een bepaalde visie over iets of iemand. Met behulp van hetgeen een documentaire toont, worden als het ware bewijzen aangeleverd die deze visie onderbouwen. De ene documentaire presenteert dit als een zeer objectieve argumentatie, de andere documentaire geeft een meer persoonlijke invulling. In alle gevallen is er sprake van een subjectieve benadering. De maker gunt ons immers een blik op de wereld om ons heen, waarbij zijn/haar visie het uitgangspunt is. Dit onderscheidt documentaire film van de journalistieke praktijk.

Als voorbereiding kan je ook met de leerlingen een van de vele documentaires kijken via [Docschool Online](#). Bij de films is ook lesmateriaal beschikbaar.

Over de maakster

Rosa Boesten (1990) studeerde in 2013 af als documentaire regisseur aan de Nederlandse Filmacademie. Ze is een filmmaker met een visueel-esthetische blik en een persoonlijke aanpak. In haar films portretteert zij vaak kunstenaars uit verschillende disciplines en verschillende delen van de wereld. Bekijk [hier](#) een interview met Rosa Boesten over het maakproces van Ik ben geen kopie.

Credits De Locker: Ik ben geen kopie

- Research, regie en camera: Rosa Boesten
- Productie: Marjolein Klooster (HUMAN)
- Titelvormgeving: Kris Kobes
- Eindredactie: Els van Driel

Hoe gaat het nu met...?

Wat vond Elsa van de reacties op Ik ben geen kopie?
Bekijk [haar vlog](#).

Verdiepingsvragen (na de video)

10 min

- 1) Wat vind je van de manier waarop Elisa met het pesten en haar onzekerheid omgaat?
- 2) Ben je weleens gepest? Hoe voelde je je toen?
- 3) Heb je weleens gepest? Hoe voelde je je toen?
- 4) Als je ziet dat iemand gepest wordt, wat doe je dan?
- 5) Als iemand jou zou pesten, wat zouden ze dan bijvoorbeeld kunnen zeggen?
En wat zou je dan terugzeggen?

Keuzeopdrachten (na de video)

→ Discussie

20 min

Bespreek het thema pesten in de klas. Doe dit aan de hand van gerichte stellingen en laat de discussie die ontstaat gaan. Wees geen leider, maar een begeleider. Ook hier is het erg belangrijk duidelijk te maken dat het niet uitmaakt wat je zegt. Er zijn geen foute antwoorden en verkeerde vragen. De leerlingen moeten zich op hun gemak voelen binnen de discussie.

Bespreek de volgende stellingen:

- Pesters zijn onzeker
- Pesters pesten alleen onzekere slachtoffers
- Slachtoffers kunnen er niks aan doen dat ze gepest worden
- Docenten zijn verantwoordelijk voor het welzijn van elke leerling in zijn/haar klas
- De ernst van pesten is toegenomen met de komst van sociale media
- Pesten moet strafbaar worden

Tips

- Begin niet onvoorbereid aan een gesprek. Neem de tijd om van tevoren over het onderwerp na te denken.
- Zorg voor een opstelling waarin de leerlingen elkaar allemaal zonder veel moeite kunnen aankijken
- Maak aantekeningen tijdens het gesprek. Dit helpt zowel de gespreksleider als de groep om de lijn van het gesprek te volgen.
- Iedereen hanteert een andere denkwijze. Er zijn snelle denkers (degenen die meestal geneigd zijn snel hun mening te ventileren) en denkers die meer tijd gebruiken om hun gedachten te vormen en te ordenen. Vat daarom af en toe het gesprek samen. We hebben nu dit en dit besproken. Maar wat denken jullie van...?
- De leerlingen hebben het recht om te zwijgen. Niet iedereen hoeft aan het woord te komen: actief luisteren is even waardevol.
- Geef aan dat het gesprek een groepsproces is, waarbij je samenbouwt aan een antwoord op de vraag.
- Als een leerling zegt; 'omdat mijn vader dat zegt', dan is dat geen 'geldige' reden. Vraag op deze momenten door en zeg: 'Wat denk jij er zelf van?'
- Rond een gesprek altijd af. Dat kan bijvoorbeeld door – samen met de groep – de lijn van het gesprek na te lopen, te bekijken of er een of meer conclusies kunnen worden getrokken. Je kunt ook de mooiste uitspraken van het gesprek laten benoemen, of vragen of de leerlingen iets hebben gehoord dat ze nog lang zullen onthouden.

→ Schrijf een gedicht

Laat de leerlingen een gedicht schrijven, net zoals Elisa, waarbij ze een krachtige boodschap schrijven over waarom ze trots zijn op zichzelf.

20 min

Extra verdieping

Bekijk het educatiedossier [Pesten](#) voor meer lesmateriaal en video's.

Bekijk de [informatiepagina over pesten](#) van het Nederlands Jeugdinstituut. Hier vind je uitgebreide informatie over onderwerpen als praten over pesten, een sociaal veilig klimaat creëren en wat je als docent kan doen tegen pesten.

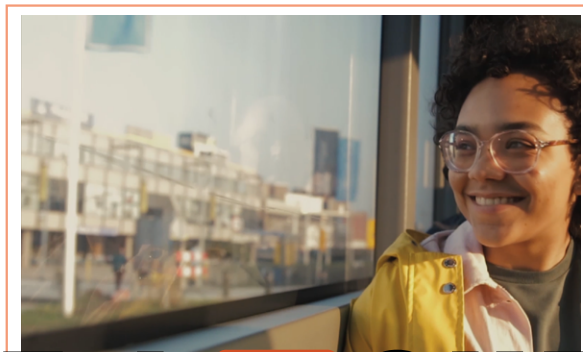
Bekijk de website van [Stichting School en Veiligheid](#). Hier vind je veel relevante informatie over pesten, discriminatie, agressief gedrag en andere gerelateerde onderwerpen.

Bekijk de video [Waarom pesten mensen?](#) op Schooltv.

Meer weten over het overwinnen van onzekerheid. Kijk dan eens op [Rots en Water](#).

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

DE LOCKER

→ Vragen vóór de video's

1) Wat is een documentaire? Noem minstens twee kenmerken.

---

2) Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de verschillende documentaires die je gezien hebt?

---

3) Wat is het verschil tussen een documentaire en een speelfilm?

---

4) Wat is het doel van een documtenaire?

---

5) Geeft een documentaire de werkelijkheid weer zoals we die kennen? Legt uit.

→ Vragen na de documentaire

1) Wat vind je van de manier waarop Elisa met het pesten en haar onzekerheid omgaat?

---

2) Ben je weleens gepest? Hoe voelde je je toen?

---

3) Heb je weleens gepest? Hoe voelde je je toen?

---

4) Als je ziet dat iemand gepest wordt, wat doe je dan?

---

5) Als iemand jou zou pesten, wat zouden ze dan bijvoorbeeld kunnen zeggen? En wat zou je dan terugzeggen?
